

Deň daňovej slobody 2018

Od 25. mája už nepracujeme na štát, ale na seba a svoje rodiny

Daňovníci odpracovali 144 dni, kým splatili svoj účet za chod štátu

Oslavujeme Deň daňovej slobody! Počínajúc piatkom 25. mája prestávame pracovať na štát a začíname pracovať na seba a svoje rodiny. **Daňovníci tento rok odpracovali 144 dní, kým splatili svoj tohtoročný účet za chod štátu. V porovnaní s vlaňajškom je to o desať dní menej.** Tieto výsledky vyplývajú z analýzy verejných výdavkov a daňového a príspevkového zaťaženia na Slovensku pre rok 2018, ktorú zostavila Nadácia F. A. Hayeka

Deň daňovej slobody je obrazne povedané dňom, do ktorého odovzdávame celý svoj zárobok štátu a od ktorého si celý svoj zárobok ponechávame. V takejto podobe ide o ľahko uchopiteľné vyjadrenie skutočných nákladov na chod štátu. Pri medziročnom porovnaní je to tiež jednoduchý a zrozumiteľný indikátor hospodárenia vlády – poskytuje informáciu o tom, v akej miere štát prerozdelduje hodnoty vytvorené v ekonomike.

Za rok 2018 predstavuje odhadovaná miera prerozdeldovania v slovenskej ekonomike 39,34 percenta hrubého domáceho produktu. **Inými slovami to znamená, že z každého eura vytvoreného v našej ekonomike štát v tomto roku vezme a prerozdeldí viac ako 39 centov.**

V porovnaní s vlaňajškom – kedy táto miera dosiahla 42,43 percenta HDP – tak po troch rokoch postupného zhoršovania situácie došlo k výraznému zníženiu štátneho prerozdeldovania v slovenskej ekonomike.

Pod tohtoročným posunom Dňa daňovej slobody v prospech daňovníkov sa podpísali najmä tri faktory:

1. Ekonomika rastie podstatne rýchlejšie ako verejné výdavky. Ministerstvo financií prognózuje, že rast našej ekonomiky sa tento rok ešte zrýchli a medziročne dosiahne úroveň až 4,2 percenta. Slovensko by tak malo byť piatou najrýchlejšie rastúcou krajinou v rámci EÚ. Výsledkom je relatívne nižšia miera prerozdeldovania v ekonomike ako vlani.

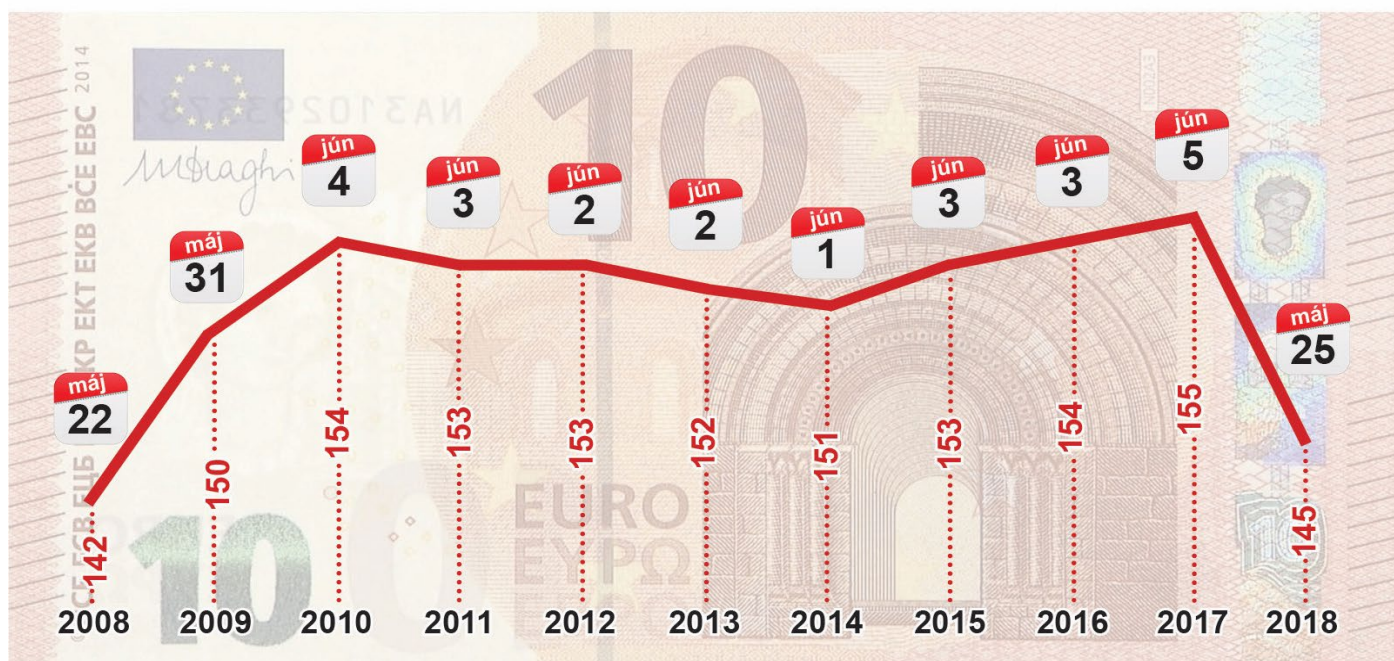
2. Robustný trh práce znamená dobré správy pre dôchodky. Slovensko dosahuje historicky najnižšie hodnoty miery evidovanej nezamestnanosti. Niekoľko rokov po sebe sme tiež zaznamenali významný nárast miezd. Viac pracujúcich tak platí vyššie odvody. Pre štát to znamená, že z daní potrebuje vynakladať menej peňazí na krytie deficitu účtu dôchodkového poistenia. Do Sociálnej poisťovne na tento účel popotuje o takmer 155 miliónov eur menej ako vlani. Treba však zdôrazniť, že tento vplyv je dočasný a tieto výdavky v prípade vypuknutia krízy významne a rýchlo opäť narastú.

3. Slovensko je neschopné v čerpaní eurofondov. Tohtoročný štátny rozpočet počíta s čerpaním o takmer 1,3 miliardy eur nižším ako ten vlaňajší. Situácia je rovnaká naprieč verejným sektorom. Napríklad NDS minie na investície o takmer 500 miliónov eur z európskych peňazí menej ako mala v rozpočte na rok 2017. Pri ŽSR je to o 132 miliónov eur menej. Tento vývoj významne vplýva na aktuálnu mieru prerozdeldovania v slovenskej ekonomike.

Deň daňovej slobody 2008 – 2018

máj 25 Dátum, na ktorý pripadá DDS v danom roku

145 Počet kalendárnych dní, ktoré pracujeme na štát

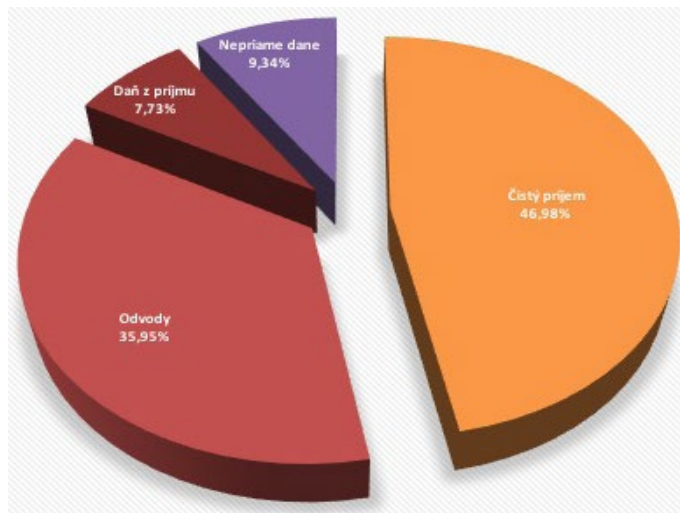

Daňové a odvodové zaťaženie priemerného zamestnanca narástlo

Celková miera prerozdelenia vyjadrená prostredníctvom Dňa daňovej slobody predstavuje verejné bremeno, ktoré znáša celá ekonomika. Nie každý občan je však zaťažený rovnako, keďže výška daní aj odvodov sa líši podľa typu zárobkovej činnosti, výšky príjmu, rodinného stavu, počtu detí či objemu nakúpených tovarov a služieb. Preto okrem hlavného výpočtu Dňa daňovej slobody každý rok zverejňujeme aj prepočet daňového a odvodového zaťaženia priemerného pracujúceho. Tým mienime zamestnanca s priemernou mzdou a priemernými výdavkami.

Ak porovnáme podiel čistého príjmu, ktorý zamestnancovi ostáva po zaplatení všetkých priamych aj nepriamych daní a odvodov s celkovými mzdovými nákladmi, ktoré za jeho prácu zaplatí zamestnávateľ, zistíme, že pracujúcemu ostane približne len 47 centov z každého eura, ktoré zamestnávateľ zaplatí za jeho prácu. **Takmer 53 centov – teda viac ako polovicu – z nákladov práce tak zhltnú povinné poistné odvody a dane.** Dlhodobo sa tento stav výraznejšie nemení. Od konca krízy však môžeme pozorovať stabilný trend pozvoľného navyšovania celkového daňovo-odvodového bremena. Výnimkou nie je ani rok 2018. **Zatiaľ čo minulý rok priemernému pracujúcemu ostalo 47,25 percenta zo mzdových nákladov na jeho prácu, tento rok je to už len 47,01 percenta.** Hlavnou príčinou je pokračujúci silný rast ekonomiky aj miezd. Slováci mŕňajú viac ako vlni, a tak na nepriamych daniach zaplatia mesačne štátu o 7,6 eura viac ako vlni. Na druhej strane, nárast daňového zaťaženia zamestnancov však tento rok mierne stlmilo zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, ktoré v predošliých rokoch aj napriek relatívne rýchlemu rastu miezd ostávalo nemenné.

Koľko teda priemerný pracujúci odvádza štátu a koľko mu ostane? Vychádzajme z prognózy Ministerstva financií SR, podľa ktorej priemerná hrubá mesačná mzda tento rok dosiahne 1004 eur. Zamestnanec však v skutočnosti stojí svoju firmu 1357,41 eur. Cenu jeho práce výrazne navyšujú odvody, ktoré zaňho musí platiť zamestnávateľ. Po zaplatení povinných poistných odvodov – čo znamená zdravotné, dôchodkové, invalidné, nemocenské a úrazové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a odvod do garančného fondu – a tiež dane z príjmu fyzických osôb, potom priemernému zamestnancovi ostane čistá mzda vo výške 764,91 eura. Tu sa však zdaňovanie

Graf a tabuľka: Podiel daní, odvodov a čistého príjmu zamestnanca na jeho celkových mzdových nákladoch

Mzdové náklady firmy	1357,41 €
Povinné odvody zamestnávateľ'	353,41 €
Hrubá mesačná mzda	1004,00 €
Povinné odvody zamestnanec	134,54 €
Daň z príjmu	104,56 €
Čistá mzda	764,91 €
Spotrebné dane a DPH	126,80 €
Čistý príjem zamestnanca očistený od všetkých daní a odvodov	638,10 €
Podiel čistého príjmu na celkových mzdových nákladoch firmy	47,01 %

ešte stále nekončí. Pri každom jednom nákupe platí pracujúci daň z pridanej hodnoty, pri nákupe niektorých tovarov (pohonných látok, alkoholu či tabakových výrobkov) navyše i spotrebné dane. Po odpočítaní týchto daní zostane na skutočne vlastné potreby pracujúcemu iba 638,10 eura. Z celkovej ceny jeho práce je to teda menej ako polovica – presne 47,01 percenta. Tento výpočet pritom nezohľadňuje niektoré ďalšie dane, ktoré musia slovenskí občania platiť – napríklad miestne dane za psa či odpad – alebo ďalšie povinné platby ako napríklad koncesionárske poplatky.

Metodológia výpočtu Dňa daňovej slobody

Nadácia F. A. Hayeka vyhlasuje Deň daňovej slobody každoročne už od roku 1999. Metodológia výpočtu pritom ostáva po celý čas nemenná. Hlavný výpočet predstavuje podiel konsolidovaných výdavkov verejného sektora na hrubom domácom produkte v danom roku. Toto číslo je následne premietnuté na počet dní, ktoré musíme odpracovať, aby sme, metaforicky povedané, splatili náš ročný účet za chod štátu.

Deň daňovej slobody teda odzrkadľuje aktuálnu mieru, v akej štát vyberá a prerozdelenie prostriedky vytvorené v slovenskej ekonomike v aktuálnom kalendárnom roku. Nakoľko výpočty vychádzajú zo schváleného štátneho rozpočtu, rozpočtov ostatných inštitúcií verejného sektora aktualizovaných o verejne dostupné informácie o ich hospodárení a taktiež z aktuálnych prognóz rastu ekonomiky a výberu daní – aj samotný Deň daňovej slobody je vo svojej podstate prognózou.

Výsledná miera celkového prerozdelenia v slovenskej ekonomike môže byť v prípade naplnenia rizík (napríklad pomalšieho než prognózovaného rastu HDP či prekročenia rozpočtových výdavkov) aj vyššia.

Deň daňovej slobody meriame prostredníctvom celkových verejných výdavkov, ktoré sú, z dôvodu rozpočtového deficitu, príjmov z externých zdrojov (napríklad fondov EÚ) a príjmov z poplatkov výrazne vyššie, než samotné verejné príjmy z daní a odvodov. Prepočet Dňa daňovej slobody prostredníctvom výdavkovej metódy tak poskytuje lepší obraz o celkovom bremene štátneho prerozdelenia.

Tlačová správa v elektronickej podobe je dostupná na www.hayek.sk

Kontakty

Tomáš Púchly,
analytik Nadácie F. A. Hayeka

e-mail: tpuchly@gmail.com
telefón: +421 949 825 903

